

De mansionibus beatis

Περὶ τῶν μακαρίων μονῶν

Πολλὰς μονὰς ὁ Σωτὴρ τοῦ Πατρὸς καλεῖ τὰ μέτρα τῆς διανοίας τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἀυλιζομένων. Λέγω δὴ τὰς διακρίσεις καὶ διαφοράς, ἐν αἷς κατὰ διάνοιαν ἐντρυφῶσιν· οὐ γὰρ διαφορὰ τόπων, ἀλλὰ τάξει χαρισμάτων πολλὰς μονὰς εἴρηκε. Καθάπερ ἕκαστος τὰς τοῦ αἰσθητοῦ ἡλίου <ἀκτῖνας> κατὰ τὴν καθαρότητα τῆς ὀπτικῆς δυνάμεώς τε καὶ ἀντιλήψεως κατατρυφᾷ, καὶ καθάπερ ἐνὸς λύχνου ἐνὶ οἴκῳ διαυγάζοντος, οὕτω διαφόρως ἐκάστη ἢ αὐγὴ γίνεται, τοῦ φωτὸς μὴ μεριζομένου εἰς πολλὰς λαμπηδόνας, οὕτως ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι οἱ δίκαιοι πάντες ἀυλίζονται ἐν μιᾷ χαρᾷ ἀδιαιρέτως· ἕκαστος δὲ κατὰ τὸ ἑαυτοῦ μέτρον ἐξ ἐνὸς νοητοῦ ἡλίου ἀυγάζεται, καὶ κατ' ἀξίαν ἔλκει τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐφροσύνην, ὡς ἐξ ἐνὸς ἀέρος καὶ τόπου καὶ καθέδρας καὶ θεωρίας καὶ σχήματος. Οὐ θεωρεῖ τις τὰ μέτρα τοῦ ὑπερέχοντος, οὐδὲ τοῦ ὑποδεεστέρου, ἵνα μὴ, ὄρων τὴν υπερβάλλουσαν χάριν τοῦ ἐταίρου αὐτοῦ καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὑστέρημα, γένηται αὐτῷ ταῦτα λύπης καὶ ἀδημονίας αἷτια. Μὴ γένοιτο τοῦτο εἶναι, ὅπου οὐκ ἔστι λύπη οὐδὲ στεναγμός, ἀλλ' ἕκαστος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ χάριν, κατὰ τὸ μέτρον αὐτοῦ, ἔσωθεν εὐφραίνεται. Μία δὲ ἡ θεωρία ἔξωθεν τῶν πάντων ἐστὶ καὶ μία ἡ χαρὰ, καὶ χωρὶς τῶν δύο τούτων τάξεων οὐκ ἔστιν ἄλλη μεσιτεύουσα τάξις· λέγω δὴ μίαν μὲν τὴν ἄνω, ἑτέραν δὲ τὴν κάτω, μέση δὲ τούτων ἡ ποικιλία τῆς διαφορᾶς τῶν ἀμοιβῶν. Εἰ δὲ ἀληθὲς τοῦτο, καθὼς καὶ ἀληθὲς ἐστὶ, τί ἀφρονέστερον ἢ ἀνοητότερον τῶν λεγόντων, ὅτι ἀρκετόν μοι τῆς γεέννης ἐκφυγεῖν, τὸ δὲ εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν οὐ μέλει μοι; Τὸ γὰρ διαφυγεῖν τῆς γεέννης αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν, ὥσπερ καὶ τὸ ταύτης ἐκπίπτειν εἰς τὴν γέενναν εἰσελθεῖν ἐστὶν. Οὐ γὰρ ἐδίδαξεν ἡ Γραφή τρεῖς χώρας ἡμᾶς· ἀλλὰ τί; Ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐυωνύμων. Οὐδὲ γὰρ τρία τάγματα εἶπεν, ἀλλ' ἐν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐν ἐξ ἐυωνύμων, καὶ διεχώρισε τὰ ὄρια αὐτῶν κατὰ σκηνωμάτων αὐτῶν, εἰπὼν ὅτι ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, δηλονότι οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον ἐκλάμψουσιν, ὡς ὁ ἥλιος. Καὶ πάλιν· ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν κόλποις Ἀβραὰμ ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.